

'Samenwerken is hard werken'

Vanuit hoge verwachtingen en de visie: 'waar zijn onze leerlingen succesvol in?' startte het Calvin met Junior College een VM2-route die met recht als succesverhaal betiteld kan worden. Met een nieuwe ROC-partner gaat de school de vakmanschapsroute vormgeven. Margret te Stroete, teammanager van het Beroepscollege, over doorontwikkelen op de ingeslagen weg.

Het Calvin met Junior College startte als een van de eerste scholen in Nederland met een VM2-traject. Binnen de Amarantis Onderwijsgroep waar de school deel van uitmaakte, vielen vmbo en mbo onder één bestuur. Die ene paraplu maakte het regelen van de aanvraag voor een VM2-traject relatief eenvoudig. Van de acht scholen binnen het bestuur die een VM2-traject gestart zijn, is het Calvin op dit moment nog als enige overgebleven, en met succes. De keuze van het Calvin om het diploma basisberoepsgerichte leerweg te schrappen was daarin een belangrijke factor. Te Stroete: "De winst daarvan is dat leerlingen hun schoolloopbaan in hun eigen tempo kunnen doen en er geen stress bestaat voor de examinering, dat je het én én moet doen. Dat was een dappere keuze, die indertijd gemaakt is." Het proces begon met de vorming van een team van vmbo- en mbo-docenten. Dat docententeam heeft de doorlopende leerlijnen ingericht. Dat vraagt wel wat van docenten; méér dan alleen pedagogische en didactische vaardigheden. "Die kruisbestuiving levert veel op. Samenwerking

heeft zeker wat voeten in aarde, denk aan regelgeving over en weer, maar we doen het goed", constateert te Stroete. "Het is heel motiverend dat je kunt aansluiten op wat de leerling nodig heeft. Een leerling profiteert van het kleinschalige van het vmbo, kan uitstromen met een mbo-2 diploma in zijn/haar eigen tempo en vanuit de competentiegerichte gedachte. Op het moment dat een leerling daaraan toe is gaat hij/zij verder met rekenen, Nederlands, Engels, burgerschap en het beroepsgerichte programma. Leerlingen blijven de hele periode tot aan het behalen van de startkwalificatie op de vmbo-locatie. De kleinschaligheid wordt benut om leerlingen in afstemming met het ROC goed af te leveren en over te dragen. Ze hoeven niet in het ROC weer opnieuw te beginnen, wat vaak een voorspeller is van uitval."

Rolmodel

In de VM2-route geldt het principe van de afnemende sturing. Leerlingen in de onderbouw hebben een coach. In leerjaar 3 volgt de start in het Beroeps-

college. Een SLB-er (studieloopbaanbegeleider) loopt gedurende het vervolgtraject met de leerling mee en heeft intensief contact met ouders. De opleiding is competentiegericht en leidt op naar een beroep. De SLB-er blijft een constante factor in het proces. "Dat de VM2-route één stroom vormt, zonder tussentijdse overstap naar het mbo maakt, dat we ook aan zij-instroom doen, alsof we een mbo zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor leerlingen van een jaar of 16, 17, die elders zijn afgehaakt omdat ze problemen

onderweg gehad hebben en door geen enkele school worden opgenomen. Hier is iedereen welkom, mits bij inschrijving onder de 18 jaar. Die 'zwaardere' jongens en meisjes doen het -als ze eenmaal hier in the mood zijn geraakt en merken dat ze in hun eigen tempo een startkwalificatie kunnen halen-, over het algemeen prima."

Het VM2-traject van het Calvijn heeft vorig jaar 120 leerlingen met een mbo-2 diploma afgeleverd. Bij wijze van follow-up worden alle leerlingen nagebeld om te horen hoe ze het doen. Te Stroete: "En ze doen het gewoon goed! Ze zijn gewend te werken met een portfolio, ze hebben al stage gelopen en de manier van werken in het mbo is ze niet vreemd. Ook voor rekenen en Nederlands zitten ze op niveau. De overgang is er nog steeds wel, maar het mbo bevestigt dat de leerlingen goed zijn toegerust om het mbo te kunnen doen." De begeleiding vanuit de VM2-route stopt na het halen van de startkwalificatie. Via de follow-up wordt er contact gehouden met leerlingen. "We zouden dat nog veel dichter bij elkaar willen brengen: dat oud-leerlingen ambassadeurs blijven voor de opleiding en als rolmodel voor andere leerlingen fungeren." Na het behalen van de startkwalificatie stapt 96% van de leerlingen over naar mbo3, soms mbo4. "Een prestatie om trots op te zijn!" De school heeft veel leerlingen uit lagere sociale milieus en met taalachterstand, die daardoor op de basisschool al lager 'ingeschaald' zijn, maar die zich in de loop van de tijd prima ontwikkelen. Het onderwijs is expliciet gericht op wat leerlingen wél kunnen. "Als je wilt versnellen en je hebt de skills, dan faciliteren wij je daarin." Een 'gewone' route naar een startkwalificatie zou zes jaar in beslag nemen. Leerlingen van het Calvijn MJC

halen gemiddeld binnen vijf jaar een startkwalificatie. Vorig jaar waren er drie leerlingen die dat zelfs in 4½ jaar hebben gerealiseerd. "Die leerlingen zijn dan wel nog best jong, ook met het oog op stages. Maar de meeste leerlingen en zeker die toppers die het snel doen, gaan allemaal door naar mbo 3 en kunnen daar, als het ROC ervoor openstaat, ook versnellen."

Doorontwikkelen

"Ook al was de samenwerkingspartner afkomstig uit hetzelfde bestuur, samenwerking heeft altijd voeten in aarde", zegt te Stroete. Op allerlei terreinen moeten er hobbels genomen worden. Ook voor de vmbo-docenten was het wennen om niet meer toe te werken naar het vmbo-examen, maar naar de proeve van bekwaamheid in het mbo. Dat was nieuw. Het leidt ook tot vragen als: van wie is de leerling? "Samenwerken is hard werken om van een wij-zij-gevoel echt een eenduidige 'wij' te maken. Daarvoor moet je de leerling echt centraal stellen en niet alleen in woord of beleid." De school heeft het VM2-traject samen met ROC TOP uitgevoerd. Met dat ROC bestond een convenant en waren duidelijke afspraken gemaakt. De VM2-route als experiment is afgelopen. Er starten geen nieuwe cohorten meer. "De vakmanschapsroute is een soort vervolg. Maar dat betekent dat de school het vmbo-examen weer moet gaan afnemen." Te Stroete zucht. "Kon dat maar

anders! Ik wil graag op het rendement afgerekend worden. Maar geef ons die ruimte. Nu moeten we weer verplicht op dat ene moment in de maand mei examens gaan afnemen. Dat maakt het programma

'Samenwerking heeft voeten in aarde'

inflexibel. We gaan er vast wel een lijst op verzinnen, maar het voelt als een stap terug." De vakmanschapsroute wordt opgestart met het ROC van Amsterdam. Dat is voor Calvijn MJC een nieuwe partner en daarom best spannend. Te Stroete: "We beginnen weer met uitwisselen, met kennismakingssessies om vertrouwen op te bouwen en gaan samen een projectplan maken. De afstemming over het vijfde jaar is wezenlijk. In het vijfde jaar zouden leerlingen zoveel mogelijk stages moeten kunnen lopen en afronden, zodat ze toch na vijf jaar de startkwalificatie halen en daarna kunnen instromen in mbo3. Wat we geleerd hebben in de samenwerking met ROC TOP moeten we zien over te planten naar de nieuwe situatie. De kennis die we inmiddels hebben over de doelgroep, van competentiegericht onderwijs, over afnemende sturing en de inrichting van de opleiding, dat zijn allemaal verworvenheden van de eerdere samenwerking.

Met de nieuwe partner moeten we dat nu verder finetunen, doorontwikkelen op de ingeslagen weg.”

Parallellen

“De basis is goed op orde”, vervolgt ze. Maar de vakmanschapsroute stelt ook andere en nieuwe eisen. “We gaan kwalificeren in vijf domeinen. Als teammanager van het Beroepscollege wil ik een heel pragmatische organisatie, afstemming en samenwerking met het mbo, anders is het niet te overzien. Het ROC is gigantisch groot en zit doorgaans niet op zo’n ‘schooltje’ te wachten. Maar wat wij te bieden hebben is ons succesverhaal: ‘We willen graag op de ingeslagen weg voortgaan, want we weten dat dat werkt.’ De mbo-docenten uit het VM2-team zijn inmiddels in dienst van het vmbo. Uitwisseling van vmbo- en mbo-docenten behoort ook tot de opties. Dat is niet alleen goed voor de betrokkenheid over en weer, maar ook motiverend voor de leerling. Het ROC heeft een aantal voorzieningen in huis, zoals de SkillsLabs. Wie op het vmbo bepaalde competenties heeft afgerond, kan bij het ROC alvast die skills doen in de SkillsLab. Het komende half jaar wordt daar verdere invulling aan gegeven. “Ik heb er alle vertrouwen in en tegelijkertijd blijft het spannend,” zegt te Stroete. “In de samenwerking met ROC TOP waren we min of meer eigen baas. Het ROC heeft nu te maken met de cascadetelling, die

paal en perk stelt aan stapelen. Dus: hoe beter en eerder wij op mbo-2 kwalificeren, hoe langer het ROC die leerlingen nog kan scholen naar niveau 3 en verder. Bij doorlopende leerlijnen, of dat nu de VM2- of de vakmanschapsroute is, loop je voortdurend tegen wettelijke belemmeringen aan. Dat er nu in het mbo meer uren

‘Cultuurverschil tussen vmbo en mbo’

gegeven moeten worden, heeft ook effect op onze begroting. En misschien nog wel het meest onverkwikkelijke element in de vakmanschapsroute: na twee jaar vmbo-bekostiging begint de mbo-bekostiging. In de VM2-route liep de bekostiging voor het VO door tot aan kwalificering. Dat bood meer mogelijkheden”.

Het Calvijn MJC heeft door de Hogeschool van Amsterdam onderzoek laten uitvoeren naar cultuurverschillen tussen vmbo en mbo. Enkele bevindingen uit de studie1: Op wezenlijke punten wordt tussen het vmbo en het mbo anders gedacht. Het vmbo ziet leerlingen vooral als kinderen die begeleiding behoeven bij de dagelijkse omgang en (school)regels. Het mbo ziet leerlingen als adolescenten die op weg zijn naar zelfstandigheid. Binnen

het vmbo bestaat er een zorghouding jegens leerlingen. Binnen het mbo worden leerlingen juist vrij gelaten. Binnen het vmbo bestaan meer collectieve waardeparatronen/denkbeelden over wat belangrijk is na te streven (normen en waarden bijbrengen, begeleiding van leerlingen etc). Die collectiviteit is veel minder aanwezig in het mbo en duidt erop dat binnen het mbo meer sprake is van soevereiniteit onder docenten. De denkwijzen zijn van invloed op de beeldvorming over en weer. Het Beroepscollege wordt gepresenteerd als een goede ‘overbruggingsoplossing’. Het Calvijn heeft een aantal jaren samen met het ROC gewerkt aan een concept dat past. Maakt die ervaring je tot een aantrekkelijke partner voor een nieuw ROC, omdat je al uitgevonden hebt wat werkt en zo het ROC kunt ontzorgen? Te Stroete: “Ja, we hebben heel veel al in huis. Maar we hebben het ROC ook nodig om ons te verbeteren, te finetunen en om kritisch mee te kijken. Van het

competentiegericht onderwijs van het ROC bijvoorbeeld kunnen we veel leren.” Aan beide kanten is de opbrengst: leren van elkaar door in elkaars keuken te kijken. Te Stroete: “We doen er soms wel heel ingewikkeld over, maar of je het nu over vmbo of mbo hebt, er bestaan natuurlijk ook heel veel parallellen. Het ROC kan misschien wat makkelijker achterover leunen, met de gedachte dat de leerlingen toch wel komen. Maar als je het goed inricht, heeft het ROC baat bij een goede afstemming die tijdswinst oplevert en beter onderwijs.”

De gouden tip van Margret te Stroete: “Ga uit van je eigen kracht, formuleer een heldere visie, weet wat je wil en geloof daarin. Zoek elkaar op, op alle niveaus. Haak niet af op regelgeving of administratieve hobbels en hou vol!”

Meer informatie:
www.calvijn.nl

